

Воробець Христина Олегівна,
курсант 3 курсу, спеціальність 081 «Право»
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник: д.е.н., доцент, Паршин Юрій Іванович
професор кафедри фінансово-економічної безпеки ДДУВС

ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ ТА ЇХ НЕЙТРАЛІЗАЦІЯ

Регіональна безпека має чітко виражену специфіку. Це пов'язано з сукупністю різних унікальних умов: географічним положенням, кліматом, ступенем забезпеченості природними ресурсами, чисельністю населення, розвиненістю інфраструктури тощо.

Виявлення і нейтралізація загроз і кризових ситуацій на рівні регіону може істотно знизити ступінь ризику виникнення глобальних загроз національній безпеці. Останнім часом на регіональному рівнях прийнято цілу низку нормативно-правових актів з питань безпеки, однак їх реалізація поки не принесла очікуваних результатів. Існуючі стратегії підвищення економічної безпеки регіонів потребують нових методів, механізмів та інструментів адекватних сучасним економічним умовам.

Криза є одним зі станів, в який періодично переходить будь-яка соціально-економічна система, тому пошук ефективних шляхів і методів виходу із кризи ніколи не втрачає своєї актуальності.

Основні види кризових ситуацій в регіонах: зміни в демографічній ситуації, що призводять до депопуляції населення, погіршення генофонду країни та її регіонів; перевищення раціональних норм техногенного навантаження території при розміщенні об'єктів, що приводить до погіршення екосистеми регіонів; зростання безробіття; зміна профілю регіону, що приводить до необхідності масової перекваліфікації кадрів; поява в трудоізбиточних регіонах біженців, переселенців та іноземних робітників, що приводить до міжнаціональної та соціальної напруженості тощо.

Вже зараз ситуацію в Україні можна схарактеризувати як системну кризу – кризу базових відносин у політико-правовій та соціально-економічній сферах, на яких будувалася чинна модель розвитку країни. Суспільство здійснило спробу радикального оновлення через системний злам, в надії стати іншим – справедливим, сучасним, цілісним, конкурентоспроможним. Посилання на те, що кризи перманентно властиві будь-якій системі, що розвивається, не повинні виправдовувати бездіяльність або недостатню ефективність діяльності органів державного управління в процесі виходу з криз або їх запобіганню. Такий стан речей пов'язаний із слабким вивченням методів державного антикризового регулювання і відсутністю єдиної розробленої концепції державного антикризового менеджменту. Крім того, існує безліч специфічних причин кризової ситуації в політичній і соціально-економічній сферах [1].

Процес функціонування і розвитку будь-якої соціально-економічної системи – це циклічна зміна стану системи від стабільного до кризового, причому криза порушує стійкість системи, виступаючи джерелом її оновлення. Проте кризи можуть протікати з різною мірою гостроти та стати руйнівними для соціально-економічної системи, що обумовлює значущість розробки і впровадження ефективних механізмів і методів антикризового управління соціально-економічними процесами.

Складність проблеми стратегії і тактики антикризового управління полягає в тому, що, з одного боку, стратегічні рішення, спрямовані на запобігання кризі, повинні бути прийняті і реалізовані на ранніх стадіях управління, коли процес руху до кризи ще не набув кумулятивного характеру і тому ще не став незворотним. З іншого боку, рішення, прийняті на ранніх стадіях, базуються на дуже слабких і тому не завжди достовірних сигналах про виникнення несприятливих тенденцій.

В умовах реалізації програми розвитку України «Стратегія – 2020» основним завданням державного управління є здатність гнучко реагувати на зміни стратегічних цілей, напрямів, пріоритетів шляхом формування найбільш адекватного й дієвого комплексу антикризових заходів та відповідної реорганізації органів публічної влади, спрямованої на ефективну координацію зусиль щодо подолання кризових явищ. Проте практичне запровадження механізмів і методів антикризового управління в державно-управлінську діяльність значною мірою ускладнено дефіцитністю всіх видів ресурсів, що обмежує можливості вибору і реалізації альтернативних стратегій управління [2].

Антикризове управління включає сукупність знань і результати аналізу практичного досвіду, які направлені на оптимізацію механізмів регуляції систем, виявлення прихованих ресурсів. Успішне здійснення управлінських функцій можливе лише за умов, якщо відомі тенденції поведінки системи, її характеристики та ознаки стану, настання певних фаз й етапів розвитку. З іншого боку, для того, щоб вчасно розпізнати ознаки кризи, потрібно мати у своєму розпорядженні чітку систему критеріїв її оцінки; успішно боротися з кризою можна, тільки володіючи перевіреними і ефективними методами антикризового управління. Відповідно, перспективою подальших розвідок у даному напрямі є формування механізму адаптації соціально-економічної системи регіонального рівня до змін в умовах її функціонування; м'якого виходу економічної системи регіонального рівня із кризового стану; уникнення кризи соціально-економічної системи регіонального рівня тощо.

Список використаних джерел:

1. Бабич А. О. Формування концепції державного антикризового управління в Україні [Електронний ресурс] / А. О. Бабич // Державне будівництво : зб. наук. пр. – 2009. – № 1. – Режим доступу : <http://kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2009-1/index.html>.

2. Державна Стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 385. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>.